

Nora Turato, Evelyn Taocheng Wang en Leda Bourgogne in de Vleeshal

Show Personality, not Personal Items

Drie jonge kunstenaars, alle drie vrouw, exposeren in de Vleeshal in Middelburg in de groepsexpositie 'Show Personality, Not Personal Items'. De titel is afkomstig van een performance van Nora Turato, die samen met Evelyn Taocheng Wang en Leda Bourgogne exposeert. Persoonlijkheid en vrouwen gaan goed samen. Sterker nog, het persoonlijke, het lichamelijke, ze zijn bijna stereotiep vrouwelijk. Maar Leda Bourgogne laat zich zo gemakkelijk niet wegzetten. Als je de bijgeleverde tekst mag geloven, ontleent ze denkbeelden aan filosofen, modernisten, filmers en meer. Maar het is lastig om te beredeneren als je haar sculpturen ziet: felrode veren omkransen gebogen, grillige metalen rekken als een mandorla, of toch een vagina misschien? Ander werk is een stuk toegankelijker: opgespannen doeken gloeien en golven als uitvergroete mensenhuid. Grote scheuren in het materiaal zijn gehecht met grove draden. Heel gruwelijk en toch ook tactiel en kwetsbaar.

Ongetwijfeld is het geen toeval dat die drie kunstenaars met hun persoonlijkheid de Vleeshal vullen rond de Internationale Vrouwendag. Nu het maart is, staan de kranten bol van artikelen over vrouwelijke wetenschappers die niet onderdoen voor hun mannelijke collega's. Maar dat het een vermeldenswaardig feit is, betekent dat het nog lang niet als vanzelfsprekendheid wordt gezien. Vrouwen zijn nog steeds sensuele wezens die in hun rol moeten blijven. Doen ze dat niet, dan zijn er repercussies. Dat ondervond feministische performancekunstenaar Deborah de Robertis onlangs. Ze is bekend van performances waarbij ze naakt in musea plaatsneemt naast bijna pornografische schilderijen als 'L'Origine du Monde' van Courbet. Tijdens een TED-talk in Bozar werd ze van het podium geleurd door een van de organisatoren die kennelijk vreesde dat ze zich zou uitkleden. In NRC Handelsblad verwoordde ze het zo: "Wanneer vrouwelijke naaktheid passief is, wordt het geaccepteerd. Wanneer een vrouw terugpraat, wordt het een probleem". In Nederland is het klimaat voor vrouwen niet veel beter. Daar preees een onlangs aangestelde minister de vermeende irrationaliteit van vrouwen omdat die een tegenwicht biedt voor zijn eigen rationaliteit. Niet zo mooi, om een bevolkingsgroep te kort te doen om je zelf beter te laten

Nora Turato, 'leaning is the new sitting', 2018, videostills, 'Show Personality, Not Personal Items', Vleeshal Markt, Middelburg

lijken. En schokkend dat verworvenheden van vrouwen ook met groot gemak teruggedraaid kunnen worden, zoals het voorval met De Robertis laat zien. Waar Carolee Schneemann in 1975 nog een rol papier uit haar vagina kon toveren in haar performance 'Interior Scroll', werd De Robertis juist gedwongen, zo vertelde ze NRC, door de politie zich uit te kleden om te tonen dat ze niet heimelijk iets in haar vagina had verstopt.

Masseuse

Nog maar eens goed kijken dus naar deze jonge kunstenaars in de tentoonstelling. En het liefst zonder vastgeroeste ideeën over hoe een vrouw zou moeten zijn, want vastgeroeste ideeën hebben nog nooit iets goeds gebracht. De Chinese kunstenaar Evelyn Taocheng Wang werkte als masseuse in een salon. Ze verwerkte haar ervaringen in tekeningen, die nu zijn geëxposeerd. Die zijn best tenenkrommend, soms. Zo beschrijft ze hoe een sporttrainer naar binnen rent en maar vijftien minuten heeft voor een massage met 'happy end'. Ze tekent mensen, klaarliggend voor hun massage, en zichzelf terwijl ze aan het werk is. Als kunstenaar is ze undercover in een werksi-

tuatie, waar de scheidslijn tussen dienstverlening en sekswerk ultradun is. Haar ervaringen zijn confronterend, omdat het gaat over de macht van geld en over seksuele uitbuiting.

Omdat Taocheng haar ervaringen zo kristalhelder en feitelijk tekent en opschrijft raakt ze je midscheeps. Ze had misschien een ander baantje kunnen zoeken, maar met die conflictmatige werkplek vond ze brandstof voor haar kunst. Als transgender dacht ze vroeg of laat om die reden te worden ontslagen. Het zet haar werksituatie nog meer op scherp: vrouwelijkheid is niet alleen een ideaalbeeld waarnaar je op zoek kunt gaan, in jezelf of in een ander, maar ook handelswaar, een economisch ruilmiddel. Taocheng Wang laat haar ervaringen voor zichzelf spreken. Ze is als traditioneel schilder opgeleid in China en studeerde aan de Ateliers in Amsterdam waar ze nu woont.

Hakschoenen

Turato's videoperformance is het meest aanstekelijk. Ze draagt in haar videodrieluik bezwerende teksten voor, fragmenten die ze opduikelde uit boeken, uit reclames. In stevig gemanipuleerde opnames van zichzelf, zoomt

ze in op de hysterische hoge hakschoenen die ze draagt, dan weer verandert ze in een prattend emoticonkonijn, om vervolgens met digitaal uitvergroete snapchatlippen in de camera te tuiten. Ze lijkt op een modeblogger met een ongezonde zelfobsessie. Maar ze maakt een brei aan associatieve beelden die een soort platte leegte van het consumentenbestaan wil opvullen. Ze past in een traditie van feministische kunst, maar Turato is met haar selfieshots en woordenbrij een beatpoet, een behaagziek wicht en scherp satiricus ineen. Omdat alle kunstenaars putten uit andermans denkbeelden, naast die van henzelf, sluipen er allerlei contradicties in de kunstwerken die ervoor zorgen dat niets vaststaat. Daardoor breekt de expositie uit elk vermeend keurslijf. De leukste contradictie is dat een selfiemeisje kunst maakt waar William S. Burroughs jaloers van zou worden.

Machteld LEIJ

'Show Personality, Not Personal Items', Leda Bourgogne, Nora Turato, Evelyn Taocheng Wang tot 2 april in De Vleeshal, Markt, Middelburg, NL. Open wo-vr van 13-17 u., za-zo van 11-17 u. www.vleeshal.nl

Saskia Noor van Imhoff in de Hermitage Amsterdam

Parallele realiteiten

De Hortus Botanicus in Amsterdam ligt er koud en stil bij in de paar dagen dat de winter nog even haastig opflikkert. Bomen zijn verpakt tegen de vrieskou. Maar in de tropische kassen is het vochtig en warm als altijd. In de vlinderkas fladderen de vlinders rond alsof het eeuwig zomer is. Saskia Noor van Imhoff wil er afspreken. Niet omdat ze duidelijk wil maken dat onze maatschappij een kunstmatige constructie is, maar gewoon omdat ze er graag komt. Al vindt ze de kassen wel degelijk fascinerend, omdat ze zo duidelijk hun functie tonen. De architectuur verhuult niets.

Machteld LEIJ

Van Imhoff laat regelmatig in haar installaties bestaande muren opensnijden of verzetten, zodat er een achterliggende structuur zichtbaar wordt. Ze bedrijft geen maatschappijkritiek, maar ze is wel geïnteresseerd in hoe onze blik op de werkelijkheid gemanipuleerd wordt, en hoe realiteiten parallel naast elkaar kunnen bestaan. Ze maakt zichtbaar wat onzichtbaar is, en andersom. Maar als ik haar werk wil duiden, sputtert ze tegen. Ze wil vermijden dat haar werk eendimensionaal wordt uitgelegd. Tegelijkertijd weet ze dat het de behoefte is van iedereen, vooral van mensen die over kunst schrijven. Interviews vindt ze niet ideaal, omdat het uiteindelijke resultaat altijd een gefragmenteerde reconstructie van een gesprek is. Daarom heeft ze liever niet dat ik haar direct aanhaal. Want uitspraken, ooit gedaan en

allang weer achterhaald, blijven anders maar weer terugkeren, in nieuwe interviews.

Saskia Noor van Imhoff won in 2017 de ABN-AMRO-prijs. Ze zit midden in de voorbereidingen van de bijbehorende expositie in De Hermitage. Ze was in datzelfde jaar ook genomineerd voor Prix de Rome en exposeerde in de Kunsthal. Ze keerde er de tentoonstellingsruimte binnenstebuiten. Alle randvoorwaarden voor een expositieruimte – stopcontacten, utiliteitsruimtes, buizen en zo meer – incorporeerde ze in haar installatie. Ze legde een grote steen in de lift, badend in roze licht. Kwam je uit de lift – die dus van gebruiksvoorwerp expositieruimte werd – de zaal in, dan zag alles groen. Zo speelde ze met de perceptie van je omgeving.

Materialen past ze intuïtief toe. Toch voelt het resultaat doordacht en logisch aan, alsof de vormen en objecten buiten het waarneembare verder zouden kunnen woekeren. Verschillende materialen leveren een tegenstelling op. Soms gebruikt ze gebogen metaal of transparant glas, dan weer oogt haar werk organisch en natuurlijk. Ze maakt gebruik van foto's of stapels drukwerk. Voor haar zijn die media niet veel anders dan een sculptuur: alles is op te vatten als ruimtelijkheid. Pagina's, in katernen ingenaaid, kun je zien als gefragmenteerde onderdelen van een immense afbeelding, die je ook weer zou kunnen reconstrueren door alle pagina's los te maken en te herschikken tot een groter geheel.

Afgestoten

Van Imhoff ziet hoe we, het museumwezen voorop, alles om ons heen willen conserveren en behouden. Maar wat betekent het als kunstwerken weer worden afgestoten uit een collectie? De waardering van een kunstwerk ligt dus helemaal niet vast. Voor de expositie

in de Hermitage kocht ze kunstwerken die werden geveild uit de kunstcollectie van de bank. Ze gebruikt ze, kopieert ze, soms door ze te fotograferen, neemt ze op in haar installatie en laat ze er ook weer in verdwijnen. Zo laat ze zien dat er een systeem achter de drang tot collectioneren schuilgaat. Een kunstwerk krijgt waardering, maar kan ook weer worden afgestoten. En dus, kun je zeggen, is niets zeker.

Toch is het de behoefte tot behoud die musea doorgaans voortdrijft en waarvoor complexe technologie wordt ontwikkeld. Ze

Saskia Noor van Imhoff, '#+31.07', 2017, fairly soft, very heavy, semi-hard (3-3.5), ductile, malleable, hackly fracture (can be scratched with a fingernail). Opaque with metallic lustre. Very thin sheets are translucent, letting through weak, greenish light. Dissolves easily, leaving the solution pale-blue, courtesy of de kunstenaar en Galerie Fons Welters © foto Gert Jan van Rooij

ontwierp voor de Hermitage een machine, die weliswaar niet werkt, maar wel het geheugen heeft van bestaande, werkende machines, in dit geval een soort koelcel zoals die voor de farmaceutische industrie wordt geproduceerd. Ik vraag me af of dat farmaceutische element ook op te vatten is als een metafoer voor het verlangen om tijd en verval te slim af te zijn.

Telkens komt ons gesprek weer op het verlangen om tijd te bevriezen. Met dat verlangen speelt Van Imhoff als ze in de Hermitage een grote brok steen op een bed van zout neervlijt. Zout dient om voedsel te conserveren, maar draagt ook bij aan corrosie. Een berg die erodeert, valt uiteen in stukken. Zo'n steenkomp wordt vervolgens een object op zichzelf. Ze bindt verval en behoud samen in een installatie. Ze repliceert objecten of fotografeert ze. Zo laat ze zelf ook de oorspronkelijke beeldelementen corroderen en in fragmenten uiteen vallen. Haar tentoonstellingen en publicaties kun je ook zien als fragmenten van een groter geheel; haar oeuvre. Ze nummert ze door. Haar installatie in de Hermitage draagt het nummer 32.

Natuurlijk overstijgt haar werk de context van het museum. Als we de tijd willen stopzetten, is dat uit angst voor de dood misschien? Ze moet even grinniken en zegt: "Nu probeer je toch weer te duiden, hé?" Begrijp haar niet verkeerd, ze vindt dat prima. Maar alle betekenis die je zoekt en projecteert op haar werk, elk verhaal, elke associatie is en blijft van degene die betekenis zoekt. Ze heeft haar eigen overwegingen, waarom ze maakt wat ze maakt. Zelf hoeft ze niet zo nodig in hokjes te passen. Dat laat ze over aan de toeschouwer.

Saskia Noor van Imhoff, '#+32.00.Hot-bain marie drop-in', Winnaar 7e editie ABN-AMRO kunstprijs 2017, tot 15 juli in De Hermitage Amsterdam, Amstel 51, Amsterdam, NL. Open ma-zo van 10-17 u. www.hermitage.nl